

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Monstris Et Monstrosis, Qvam Mirabilis, Bonvs, Et
Ivstvs, In Mvndo Administrando, Sit Devs, Monstrantibvs**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1647

Capvt IX. Punitorum monstrosa lepra, & monstrosa statua, è diuinis litteris
explicata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51168](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51168)

CAPVT IX.

*Punitorum monstrosa lepra, & monstro-
sa statua, è diuinis litteris ex-
plicata.*

§. I.

Lepram olim fuisse pœnam peccati.

Monstrosos vel homines, vel mor-
bos, ex Numinis pœna extitisse
diuinæ quoq; litteræ testantur.
Nam inprimis fecit signa atq; prodigia ma-
gna & pessima in Ægypto, contra Pharaonem; Deut. 6.
22.
quæ nolo hic repetere. Deinde in eodem
veteri testamento lepra fuit flagellum, quo
Deus rebelles atque eos, qui superiores
maximè Ecclesiasticos contemnebant, per-
cussit. Sic enim rex Ozias, cum vellet, in- 4. Reg. 15.
5.
uitis sacerdotibus, incensum adolere, lepra
percussus est. Sic Eliseus Giezi mentienti 4. Reg. 5.
27.
dixit: *Sed & lepra Naaman adhærebit tibi,
& semini tuo, usq; in sempiternum.* Sic Ma-
ria perfusa est lepra, quòd contra Moysen
murmurasset. Immò hoc ipsa lex monuit Deut. 24.
8.
his verbis: *Obserua diligenter, ne incurras
plagam lepra, sed facies quacunque docuerint
te sacerdotes Leuitici generis, iuxta id quod
præcepi*

præcepi eis, & imple sollicitè. Mementote quæ fecerit Dominus Deus vester Maria. Vbi obseruant authores, tametsi lepra sæpe sit morbus, siue vitium naturale, tamen sæpe etiam ex speciali Dei prouidentia fuisse Iudæis immissam, maximè autem ad grauiora eorum peccata punienda. 1. Marmoris & rebellionis, vt Mariæ sorori Moysis contigit. 2. ob simoniam, vt Giezi euenit, pro sanitate diuinitus Naaman data, munera accipienti. 3. ob homicidium, ob quod Dauid Ioabo Abner occidenti lepræ est imprecatus. 4. ob sacrilegium, ob quod Ozias rex sacerdotium vsurpans atque incensum adolere, & vt dici solet, *in patellam dare* volens, à Deo lepra tactus est. Quemadmodum ergo seruos vanales Romani cretâ, ita diuina Nemesis impios Iudæos lepræ notauit. *Et ecce Maria apparuit candens lepra, quasi nix, ex formosa herouide in luridam & monstruosam laruam commutata.*

§. II.

Lepram Iudæorum olim, multas ob causas, fuisse monstruosam.

Vitium autem istud lepræ monstruosum fuisse, varia ostendunt. Nam 1. cuiuscumodi le-

Num. 12.

10.

4. Reg. 5.

27.

2. Reg. 3.

29.

4. Reg. 15.

5.

Num. 32.

19.

Si lepra in pœnam à Deo inflicta, non inflicta est modo naturali, sed diuinitus, repente, verbo vno, vna imprecatione, cum lepra alia, vel contagio, vel corrupto paulatim sanguine, alioue humore exuperante acquiratur. 2. Etsi lepra illa Iudæorum similis fuerit veteri lepræ Græcorum, non tamen ex simili caussa nata est. De Græcorum lepra ait Hippocrates: *Lepra, & pruritus, & scabies, & impetigines, & vitiligo, & alopecia à pituita fiunt; sunt autem turpitudine magis, quam morbi.* Hæc autem turpitudine, licet aspectu similis sit lepræ Græcorum, non tamen similis est ortu. Illa ex pituita, hæc ex Dei pœna, illa naturaliter, ista diuinitus vnde vnde pullulauit. 3. Etsi tam Iudæorum quàm Græcorum lepra, vt docet Franciscus Valeſius, varia vitia & turpitudines externi corporis comprehendat, quorum vnum nascitur ex alio, idque in naturali lepra ex redundantia pituitæ, vel melancholiæ, per variam alterutrius intensionem, aut remissionem; & Deus quiuerit etiam his humoribus, aëre corrupto, leprosi contactu, tanquam caussis secundis vti ad plectendos Iudæos, non videtur tamen ijs vsus; quia hæc omnia vim

Hippocr.
lib. de Affectionibus

Franc.
Valeſius
lib. de
sacr. Phil.
loſ. c. 19.

propriam & adæquatā in vestibis & muris gignendi lepram non habuerunt, nisi Deo singulariter concurrente & inoperante. Quis etiam melancholiæ aut pituitæ ascribat lepram manus in Moyse, tam citò natam & rursus denatam? ad quem

Exod. 4. 6. dixit Dominus: *Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum, protulit leprosam instar niuis. Retrahe, ait, manum tuam in sinum tuum. Retraxit, & protulit iterum, & erat similis carni reliquæ.*

Quæ tam subitò erumpens, ac rursus euanescebat lepra, instar monstri ac prodigij, Moyse est exhibita, nullâ utique in corpore eius pituitâ, aut melancholiâ intensâ vel remissâ. Multò minùs in veste, vel muro pituita, aut melancholia aliqua potuit esse lepræ causa. 4. Adde quòd, ex doctrina S. Augustini, vetus Iudæorum

S. Aug.
lib. 2.
Quæst.
Euangel.
q. 40.

lepra sæpe coloris magis fuerit vitium, quàm valetudinis, aut integritatis sensuum atq; membrorum. Qua de causa leprosi à Christo non sanati, sed mundati esse scribuntur, & ipsi quoque leprosi non tam sanari,

Matth. 8.
2.

quàm mundari cupiebant: *Et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis potes me mundare. Et extendens IESVS ma-*

num tetigit eum dicens: Volo, Mundare. Et
 confestim mandata est lepra eius. Et infra:
 leprosi mundantur. Quin & ad Apostolos
 ait: Infirmos curate, mortuos suscite, lepro-
 sos mundate, &c. Quoniam ergo nostra le-
 pra carnes & ossa depascitur, Iudæorum
 autem ferè tantùm in cute fuerat, sunt qui
 existiment, vel hinc sufficientem sumi dif-
 ferentiam posse. Quanquam ego hoc non
 ita firmum censeam: etsi enim id potuerit
 subinde esse discrimen, tamen de Maria
 Moylis sorore ita loquitur Aaron: ecce iam
 medium carnis eius deuoratum est à lepra. Ser-
 pebat ergo lepra illa & carnem corripie-
 bat, immò deuorabat. 5. Igitur firmius est
 indicium illud, quòd lepra nostra sit ferè
 incurabilis, lepra autem Iudæorum sæpe
 fuerit curata; sicut frequenter vnus idem-
 que morbus in alio climate alius est, aliaq;
 habet symptomata. Curari autem potuisse
 lepram Iudæorum, constat è diuino codi-
 ce. 6. Illud profectò liquidum est, nostrâ
 à leprâ neque vestes, neq; domos corripì,
 vt fiebat à lepra Iudæorum. Quæritur sa-
 nè, quo modo lepra illa potuerit muro
 aut vestibus accidere? Ad quam quæstio-
 nem respondet Valesius, cum lepra sit

Matth. 11.
5.

Matth. 10.
8.

Num. 12.

12.

Leuit. c.

13. & c. 14.

morbis non minùs quàm pestis contagio-
sus, sicut pestis semina solent adhærere ve-
stibus, cubiculis, domibus, poculis, lanci-
bus (per hæc enim omnia accidit fieri in-
fectionem) ita pariter etiam lepram posse
vesti aut muro adhærere, esseque posse do-
mum aut vestem æquè leprosam ac pesti-
lentem. Sed verosimiliùs Theodoretus ait,
domos aut vestes olim non dictas fuisse,
tantùm idcirco leprosas, quòd vapores
noxios & contagiosos haberent, & homi-
nes inficerent; sed quòd ipsæ infectæ, non
secus ac homines eroderentur. Constat
enim, Deum olim, dum peccarent Iudæi,
lepram hanc infligere solitum vestibus, aut
domibus eorum, vt per eam possessores ad
sanitatem mentis reuocaret. Quia igitur
lepra hæc non tam naturalis fuit, quàm
plaga à Deo immissa, videtur fuisse quali-
tas quædam corrosiua (qualis est in sale,
nitro, vitriolo, quæ vestes & stannum, &
ferrum exedunt) vel corruptiua solis Iu-
dæis propria, alijs Gentibus ferè incogni-
ta. Vbi enim, aut quæ nunc vestes, qui
parietes lepræ non faciendæ, sed etiam
patiendæ sunt capaces? Capaces fuerunt
vestes & parietes Iudæorum. Vnde mon-

Theodor.
q. 17. in
Leuit.
cap. 13.

strofa

strosa res fuit illa lepra. Certè nunc lepra propriè non se diffundit à leproso in vestes, vel domum eius, oporteret enim omnes leproforum vestes arrodi, & putrefieri. Estò autem, sicut pestis vesti aut domui adhæret, eamque reddit homini pestilentè, dum ex ea vapores pestilentes contrahit; haud tamen vlla pestis vesti vel domui ita inhæret, aut ita eam inficit, vt illam consumat & interimat. Igitur lepra nunc non inhæret, sed adhæret tantùm vesti, aut domui, neque eam facit leprosam formaliter, vt olim, sed tantùm causaliter, quia eam homini afflare potest. Quanquam autem etiam nunc aliquam subinde carièm in lignis, calce & lapidibus reperimus; non tamen ea est talis lepra, quæ novos quoque solidosque lapides inuadat, erodat & absumat, vt olim lepra Iudaica. Vnde *Leuit. 14.* iussi sunt omnes lapides lepra infecti ex domo eximi, & noui substitui, qui si postea lepra infecti inuenirentur, jubebatur demoliri; adeò etiam muri tunc ipse lethaliter, vt ita dicam, ægrotauerunt.

§. III.

Murmuratio sororis Moysis qualis fuerit, vt lepram mereretur?

V 4

Quid

Quid leproso deformius? immo, si lepra est monstrum, quid monstrosius? Horrorem hunc Mundi moderator, in Iudæis ostendit, ut peccatum, causam illius, horreamus. Est enim peccatum animæ lepra, maximeque illud, quod lepra legimus fuisse punitum. Murmuravit contra Moysen soror, & lepra perfusa est. Appositè, ita culpa & pœna congruebant. Quippe murmuratio instar lepræ serpit, & inficit totum aliquod corpus communitatis. Qua de causa sicut leprosi olim iussi sunt è castris eijci, & habitare seorsum, ita eiecta est è castris murmuratrix Maria; ita SS. Patres, & Religionum fundatores statuerunt, ut è coetibus sacris murmuratores separarentur. *Ex teterrima Mariæ Prophetissæ lepra docemur, ait S. Ephrem, quàm grave & detestabile vitium sit obtrectatio. Corpus, quod lepra infectum cernebatur, velut speculum quoddam fuit anima, quæ non perspiciebatur, cuius indicabat maculam. Ex illa carnis corruptione patefactum est, quo modo hominis detractoris corrumpatur animus. Nam sicut illa defecerat à fratre suo: ita & ab ipsa proprium corpus defecit, ut ex semetipsa charitatem addisceret. Quod si autem*

Leuit. 13.

S. Ephrē
de morbo
linguz.

autem

autem & ipsa Mariæ murmuratio expendatur, poterit ea leuis videri; contigit enim ob Sephoram Madianitidem, & idcirco *Æthiopissam* vocatam, quæ more muliebri voluit se præferre Mariæ, eò quòd esset vxor Mosis, Mosenque suum quasi populi ducem Mariæ & Aaroni prætulisset. Itaque vt muliebris sexus imbecillis est, primùm concitata Maria, deinde per hanc incitatus etiam Aaron, se erigere cœperunt, non Sephoræ tantùm, sed ipsi etiam Moyfi æquantes, jactitantesque, se æquè nobiles esse Prophetas, ac Moses erat. Hæc inter sanctos illos, & Mariæ illius, cui Dominus locutus fuerat, ex æmulatione orta murmuratio lepram meruit, in diuino iudicio, & septem dierum separationem,

S. IV.

Murmuratricis Mariæ imitatores, qua pœna pœnitentiæ digni?

Quid merebitur murmuratio non iam muliebris, sed virorum, & eorum, qui se doctos, qui religiosos, qui sanctos volunt haberi, & tamen re ipsa sunt arrogantes, Theones, superiorum suorum censores, quibus se non æquant modò, sed etiam anteponunt, qui rectores suos regere, &

indices volunt iudicare? hoc ipso indigni
 qui regant, quia regi nesciunt; sola sua
 æstimatione idonei, aliorum iudicio ine-
 pti ad gubernandum. Et videbis, non nisi
 vilissimos, & grandibus næuis plenos esse
 suorum maiorum contemtores, censors,
 murmuratores; siquidem superbia & æmu-
 latione cæci aiunt: *Num per solum Moysen*
locutus est Dominus? nonne & nobis similiter
est locutus? quasi Deus nesciat, quem sub-
 ditum debeat facere, aut superiorem. Ha-
 bet diuina illa sapientia suas iustissimas
 causas, cur aliquando etiam ineptiorem
 sinat altiùs promoueri, & digniorem pre-
 mi. Fortasse vult & illum sic deiici, & hunc
 extolli. Sicut enim valde honorificum est,
 si quærat, *Cur iste non regit? Cur iste non*
est militia Dux? Cur iste non sedet in curia?
 ita profectò tacitè carpit, quisquis inter-
 rogat: *Cur regit iste? Istène est militia Dux?*
 aut cum Catullo dicit:

Catull.
 ep. 53.

Quid est, Catulle, quid moraris emoris?
Sella in curuli Struma Nonius sedet:
Per consulatum peierat Vatinius.

Quid est, Catulle, quid moraris emoris?
 Ita vulgus loqui solet, vulgum tu sine suo
 more loqui; tu tibi sororem Moysis ante
 oculos

oculos pone, & Dei regimen ne inuade; qui si mulieris vnicam murmuracionem lepra percussit, eamque quasi infamem, & non tantum fratris aspectu, sed etiam populi consortio indignam à castris separauit, quid illis faciet, qui non sola arrogantia sunt huic mulieri similes, sed etiam carpunt, quidquid à superioribus fieri cernunt; quod sanum est, sanare præsumentes, cum ipsi vlceribus scateant. Quibus nisi Moysis soror in exemplum sufficit, legant apud Raderum historiam de Stylita Edesseno, qui quod fratrem suum germanum, aurum spernentem, simplicem iudicasset contempissetque, eò quod ipse idem aurum prudenter, vt sibi videbatur, in viros Religiosos & pauperes erogasset; ab Angelo redargutus, ac à fratre suo germano in omnem vitam separatus, iussusque quadraginta nouem annos stare in columna, post tam longam & duram poenitentiam, tandem veniam meruit, anno quinquagesimo, siue iubiléo. Tunc enim apprensus ei Angelus, peccatum remissum, eumque Dei gratiæ restitutum nunciauit. Si eadem vel Mariæ poena, vel Stylitæ poenitentia omnibus murmuratoribus nunc impone-

Matth.
Rader. de
simplic.
SS. c. 5.

pone-

poneretur, neque leproforum domus, neque columnæ sufficientes possent ædificari, Sed qui, ut pœnitentiam agant, nihil patiuntur, aut non stant in columna, ante Dei tribunal stabunt.

§. V.

Alia peccata lepram merentia, & remedia eandem sanantia.

Id multò magis verum esset, si lepra afficiendi forent, qui vel per homicidia cum Ioab, vel per Simonias cum Giezi, vel per sacrilegia, cum rege Ozia lepra contaminari merentur. O quot cædes fiunt innocentium, quæ non candida lepra, sed purpureo sanguine notantur! Quot vestes, quot calices sacri venduntur & emuntur! quot aræ, quot templa sacrilegè violantur! Hi omnes si impetigine, aut alopecia cooperti in certum locum forent separandi à sanis, totæ forent extruendæ pro eis ciuitates, sed sat pœnæ eos manet, si à societate ciuium supernorum separantur. Ad quam, ut è numero monstrorum exempti admittantur, Christus animarum medicus, in leprosis à se sanatis, viam monstrauit, quando decem leprosis sibi occurrentibus & dicentibus: *IESU misere-*

Luc. 17.

14.

tere

vere nostri, respondit: *Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mandati sunt.* Nimirum sicut leprosi in lege veteri erant quasi irregulares, eò quòd non tantum naturaliter, sed etiam legaliter essent immundi; adeoq; non tantum ab hominũ conuictu, verum à templo quoque & sacris arcerentur: ita peccatores omnes in lege noua sunt immundi, ac proin indigni consortio Sanctorum, à quorum caelesti domicilio, & beato illo Agni templo arcentur. Quemadmodum igitur illam leprosum irregularitatem non medicus, sed sacerdos poterat tollere; cui propterea se sistere debebant, vt expiarentur, ac sacris, iuxta ritum, quem Deus præscripsit, restituerentur: ita se se debent & nunc sacerdoti sistere, & accurata omnis labis suæ patefactione, per confessionem, & sacramentalem confessionem, sicut Christus instituit, ostendere, vt ab illo absoluantur, diuinæq; gratiæ, & in ius hæreditatis caelestis restituantur. Atque hæc de monstruosa Iudæorum lepra.

Matth. 8.

4.

Luc. 5. 14.

dit. bin. 0
Jald. 12

et. 100
as

Leuit. c. 14.

§. VI.

Statua salis, in quam versa est uxor Lot, perennitas.

Quod

, ne
cari,
pati.
Dei
dia
a af-
cum
vel
nta-
in-
sed
ve-
un-
rio.
lo.
se-
da
net,
an-
um
um
m.
ibi
se-
ere

Quod si quis aliud è diuinis historijs monstrum sibi cupit ostendi, quod in peccati supplicium sit datum, potest id sanè, & quidem luculentum, cui ad memoriam perpetuandam statua est posita. Nam si vel Poëta in monstris numerant periurum illum Battum, quem Mercurius vertit

Ouid. lib.
2. Met.

In durum silicem, qui nunc quoque dicitur Index;

Gen, 19.
26.

Inq; nihil merito vetus est infamia saxo,
Cur in monstris non habeatur vxor Lot, qua respiciens post se, versa est in statuam salis. Vatablus vertit in statuam perpetuam, quæ versio etsi minùs propria est, cùm passim authores agnoscant, eam mulierem propriè esse in statuam salis conuersam; tamen illud innuit, quod de ea Tertullianus scripsit, eam durasse ad multa sæcula; immò quod alij asseruerunt, eam ære perennis superfuisse. Siquidem Borchardus, qui vixit ab hinc trecentis annis, testatur hanc statuam, sua adhuc ætate, inter Engaddi & mare mortuum extitisse; eamq; etiam sua adhuc ætate visam docet Adrichomius & Abulensis. Enimuerò Targum Hierosolymitanum addit, statuam hanc duraturam, vsq; ad diem extremi iudicij & resurrectionis.

rectionis. Christus sanè Dominus voluit
memoriam eius perennare, quando dixit:
Mementote vxoris Lot. Voluit ergo Deus Luc. 17. 32^s
statuam illam effigie mulieris, & retenta col. 1. 11^s
vxoris Lot forma æternum esse iustitiæ suæ 11^s
monumentum. Nec mirum videri debet,
si sal alioqui aquis diffluens, tam diu possit
pluuias ac tempestates sustinere. Est enim
sal quoddam metallicum, quod imbribus
resistit, & ipsis ædificijs soliditate sua est
vtile. *Africa*, ait Plinius, *circa Vticam con-* Plin. l. 31^s
struit acervos salis ad collium speciem: qui ubi cap. 7.
sòle lunaq; indurnere, nullo humore liquefcunt,
vixq; etiam ferro caduntur. Eiuscemodi sa-
lis statua vtique potest & nimbos & hie-
mes tolerare. Præsertim si miraculo con-
fernetur.

§. VII.

Firmitas & miraculum statuæ salis.

Nam inter mira & monstrosa huius sta-
tuæ, non est sola conuersio eius ex homine
in lapidem, quæ vim naturæ superat; ne-
que sola eius duratio, siquidem aliàs &
marmora suam patiuntur senectutem, &
nihil non

eui longinqua valet mutare vetustas;
sed etiam modus conseruandi. Etenim,
quod

quod idem Naturalis historiae scriptor de
 sale, qui alicubi in extremitatibus aquarum
 inarescit, alicubi vsque ad medium locum
 Plin: loc, coquitur, scribit: *Aliud etiam in eo mirabi-*
 cit. *le, quod tantumdem noctu subuenit, quantum*
die auferas, id ipsum longè in hac statua
 mirabilius est. Afirmat enim Tertullianus,
 statuam hanc, si à quopiam mutiletur,
 mox hoc mutilum quasi vulnus suum sar-
 cire & implere. Accedit & illud prodigium
 mirissimum, si verum, quod, tametsi statua
 isthæ eadem & tumulum agat & tumula-
 tum; vt proinde illi accommodari illud ex
 Græcorum Epigrammatis possit;

Cadaver, nec habet suum sepulchrum;

Sepulchrum, nec habet suum cadaver:

Sepulchrum tamen, & cadaver unà est;

etsi, inquam, hæc statua & cippus sit, &
 cui cippus ponitur, nihilominus viuere
 quodammodo videtur. Siquidem viuen-
 tis more quasi menstrua quædam effundit.
 Non referrem hoc, nisi apud Tertullianum
 reperirem affirmatum. Verba illius doctri-
 minibus innexa.

Tertull.
 in carm.
 de Sodo-
 ma,

Ipsaq; imago sibi formam sine corpore
seruans

Durat adhuc, nunquam pluuijs, nec di-
ruta ventis.

Quis

Quin etiam si quis mutilauerit aduena
formam.

Protinus ex se se suggesta vulnera com-
plet.

Dicitur & viuens alio iam corpore se-
xus,

Munificos solito dispungere sanguine
menses.

§. VIII.

Solum corpus vxoris Lot, non item animam
in statuam salis esse conuersam.

Sufficit hoc in saxo, aut sale sanguinan-
te monstrum, in quod mulieris istius cor-
pus abiisse, nefas est dubitare. At cum
vxor Lot dicatur versa esse in statuam sa-
lis, quaerunt nonnulli, An etiam anima il-
lius cum corpore sit in statuam commuta-
ta, profecto enim illi tum anima pro sale,
& sal pro anima fuisset, essetque prodigiū
tanto magis formidolosum. Et sunt ra-
tiones dubitandi. Sacra enim historia ro-
tundè asserit, vxorem Lot in statuam salis
abiisse; at vxor constat æquè, immo magis
anima, quàm corpore. Quin ipsa id vi-
detur scriptura innuere his verbis: *Incre-* Sap. 10. 7.
dibilis (hoc est, incredulæ) *anima memoria*
stans figmentum salis. Sed hæc nihil eui-

X

cunt

A.G. 2. 41.

cunt. Consuetum est in diuinis litteris, et
 nomen *anima* pro toto homine sumatur,
 nota Rhetoribus figura: *Qui ergo receperunt sermonem eius, baptizati sunt: & appa-
 sita sunt in die illa anima circiter tria milia*
 id est, homines. Quod autem absolute
 vxor dicatur versa in statuam salis, recte
 dicitur, etsi anima eius non sit in statuam
 salis versa. Quod enim viuo corpori con-
 tingit, toti homini dicitur contingere. Sic
 homo dicitur mori, etsi anima non mori-
 tur. Quoniam igitur conuersio vxoris Lot
 in statuam salis fuit mors eius, & in mor-
 te anima non interit, sed solum corpus vi-
 uum mutatur in cadauer, conficitur solum
 corpus vxoris Lot in statuam salis conuer-
 sum fuisse. Constat etiam animam incor-
 poream in corpus seu statuam non po-
 tuisse proprie transmutari; neque verò
 am interire, tanquam immortalem. Neque
 sufficiens causa videtur fuisse, vt Deus fa-
 ceret animam illam interire, eum ob pe-
 cata longè grauiora animas aliorum non
 extinxerit; neque, ob leuiora, quamuis ipse
 mallent in nihilum redigi, quam æternis
 ignibus excrucuari. Neque verò id ad
 exemplum hominibus erat profuturum.

exce

exemplum enim suffecit, corpus visibile in statuam visibilem fuisse transformatum. Stat ergo ex homine statua, & statua salis; stat forma mulieris sine muliere, stat stabitque monstrum & diuinæ iustitiæ monumentum.

§. IX.

Peccatum uxoris Lot, an fuerit mortale?

Quandoquidem autem anima cum corpore non interiit, scire voles, quò ipsa abi-erit? Curiosa quæstio. Difficilis responsio. Quis enim inspexit diphtherā Iouis; quis vidit tabulas æternitatis? aut quis consiliarius Dei fuit? De hac tamen anima, sicut de Samfone, de Salomone deque alijs disputatur. Cornelius ita concludit: *Itaque anima huius uxoris, corpore conuerso in statuam, superstes mansit, atq; iuit ad infernū, aut potius Purgatorium: videtur enim hac eius retrospectio venialis tantum fuisse culpa.* Respexit enim vel ex muliebri leuitate, & curiositate; vel quia pluuij sulphuris de cælo cadentis sonitu, strepituque ignis tecta domosque cum furore corripientis, aut etiam pereuntium vociferatione mota fuit; vel quia dolore rerum amittendarum, ac miseratione ciuium suorum, patriæq; suæ

Cornel. à Lapid. in c. 19. Gen. v. 26.

conflagrantis tracta sui oblita est; vel qui
 extimuit, ne & ipsam sequens à tergo flamma
 inuaderet. Quis Petrum censeat mortu-
 taliter peccauisse, quando *conuersus* vidit
 illum *discipulum*, quem diligebat IESVS se-
 quentem, & interrogauit, *Domine hic autem*
 Sap. 10. 7. *quid?* Cur ergo tam subito ac seuerè ista
 muliercula est punita? Quia inobediens, &
 vt scriptura loquitur, *incredibilis*, hoc est
 incredula fuit. Haud enim credidit, aliquid
 quid referre ad salutem & incolumitatem
 suam, respicere, aut non respicere. Quia
 in re Dionysius Carthusianus existimat, illam
 mortaliter peccauisse. Petro autem
 non mandatum fuit, ne respiceret; neque
 ea in re incredulus fuit. Fuit ergo femina
 illius curiositas ex duplici capite peior.
 Alij tamen eam à peccato mortali excu-
 sant, tum ob inconsiderationem, tum ob
 leuitatem materiae, tum ob ignorantiam.
 quandam, aiunt enim venialem duntaxat
 hanc culpam fuisse, non solum quia nimis
 metu perculsa subito, præcipitanter, & in-
 deliberatè respexerit, quæ ratio mihi quæ-
 que probatur; sed etiam quia non respice-
 cere leuis illi visa sit res ac materia, atque
 ea propter non sciuerit, aut iudicauerit, ut

lam sub peccato mortali præcipi aut obligare. Quæ opinio an excusandæ curiositati sufficiat, apud me non est liquidum. Potuisset & Eua leuitatem & exiguitatem materiæ, pomi scilicet esum, obtendere; sed sciuit satis graue esse, quidquid à Deo præcipitur, atque mortis comminatione vetatur. Ita & vxor Lot audiuit ab Angelonon soli Lot marito, sed sibi quoq; & filiabus dici: *noli respicere post tergum, nec stes in omni circa regione: sed in monte saluum te fac, ne & tu simul pereas.* Satis ergo scire poterat, graue esse, quod tam grauis pœnæ intentatione prohibetur. Sed *incredibilis*, seu incredula fuit. Itaque si illam aliquid excusat, impetus excusat, qui in tali rerum statu potuit rationem præuenire. Plerumque enim affectus subitus caret libertate.

§. X.

Quid discamus ex vxoris Lot exemplo?

Siue autem lethaliter, siue venialiter peccarit, perspicuè inde cernitur, quàm sit *horrendum incidere in manus Dei viuentis!* *Iusta sunt iudicia eius,* quæ si ob eiusmodi vel incredulitatem, vel inobedientiam, vel curiositatem, siue mortalem, siue venialè,

X 3

tam

tam feuerè punit; quid non metuendum
 erit ob scelera nefanda? Nam etsi Hebræi,
 teste Lyrano, aiant, vxorem Lot idcirco
 in statuam salis esse compactam, quod
 vespere præcedente, cùm Lot Angelos ex-
 ciperet, in cœna non apposuerit salem,
 quo cibi condiuntur, idque ex gentilitio
 hospitem & hospitalitatis odio, fabula ta-
 men illa est Iudaica. Vera causa est, vt
 quemadmodum postea Deus, ob inobedi-
 entiam tantùm venialē, Prophetam à leo-
 ne occidi iussit, alijs in exemplum; ita
 vxor Lot in statuâ salis verteretur, vt esset
 quasi marmor & monumentum perenne
 diuinæ castigationis. Hoc enim exemplum
 docemur. 1. Credere Angelis, diuinis
 suggestionibus, bene monentibus. Idcirco
 enim *Incredibilis anima memoria stans fig-
 mentum salis*, nos adhortatur. 2. Doce-
 mur obedire, & non tanquam leue con-
 temnere, quod iubet Deus, suggerit Ange-
 lus, monet Concionator. 3. Docemur
 teste Philone Cyprio, oculos continere,
 que à curiositate abstinere. Si nocuit vide-
 re supplicium, quid damni feret intru-
 scandalum? *Vt vidi? ut perij?* potuit dici
 re vxor Lot. Quot, & quanti id iuuenes,

3. Reg. 13.
 24.

Sap. 10.7.

Philo
 Cypr. in
 catena.

ri, senes, pueri & puellæ dicere possent? Possent id dicere David; possent dicere duo senes, quorum ille à lauante Bethsabea, isti à lauante Susanna oculis venenum hauserunt: possent id dicere Puthipharis vxor, quæ mœcha facta non esset, nisi Iosephum petulantibus oculis respexisset. Punita est vxor Lot, quòd ad terribile illud supplicium, quo impuri Sodomitæ vstulabantur, oculos reflexisset; qua pœna digni erunt, qui, quod opere consequi non possunt, saltem oculis veniantur; vt, dum vsus non conceditur, aspectu satientur? 4. Docemur, qua retro sunt, obliuisci, ad ea verò, qua priora sunt, extendere nos ipsos, ad brauium superna vocationis Dei in Christo IESU. Neque enim bene cœpisse sufficit. Quàm multi bene cœperunt, sed exciderunt? Non vanè Psalmus Cantici Asaph titulum præfigit: *In finem ne corrumpas*. Insistendum est bonis cœptis, non respiciendum. *Vxor Lot salis statua effecta, suo exemplo fatuos condiuit*, ait S. Prosper, *in proposito sancto, quò tendunt proficientes, noxia curiositate retro non debere respicere*; ac repetere Mundi & carnis voluptates. D. Augustinus hæc inculcat apostatis, qui calcato castitatis vo-

Phil. 3.13.

Psal. 74.

S. Prosp:
lib. 1. de
Prædict.
& pro-
miss. c. 16.

S. Aug. in
Psal. 75.

X 4

to, ad

to, ad vomitum respiciunt. Christus vniuersim hoc exemplo monet eos, qui bene
Luc. 17. 31. coeperunt, vt perseuerent. *In illa hora, quando fuerit in tecto; & vasa eius in domo, ne descendat tollere illa; & qui in agro similiter non redeat retro. Memores estote uxoris Lot.* Et
Luc. 9. 62. alio loco: *Nemo mittens manum suam aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.* 5. Docemur, quàm nihil sine cauilla iubeat Deus. Possset videri nimis rigidus, dum tam seuerè vetuit, ne Lot cum suis retro respiceret, aspiceretue Sodomam fumantem, Sed habuit eius rei multas grauesq; causas. Ita enim se Dominum ostendit, cum mandatum dedit. Ita illi se seruos exhibuissent, si omnes obediissent. Ita demonstrauit Deus detestandam consceleratae gentis abominationem, vt quae à suis respici nollat; ne quis pereuntium miseratione tangeretur. Ita volebat omnium memoriam nefandorum hominum ex animis sanctorum & purorum deleri. Ita demonstrabat, adeò execrandos Sodomitas vt Lot, & familia eius, ne de suppellectilibus quidem, aut domo, ceterisque bonis suis vnà cum impia vrbe conflagentibus cogitare, aut dolere deberet. Nam sic etiam
 Christu

Matth.
10. 14.

Christus iussit Apostolos excutere puluerē
de pedibus in eos, qui Euangelium auer-
sarentur, vt hoc signo manifestum face-
rent, se cum tam nefarijs hominibus nihil,
ac ne puluisculum quidem velle habere
communem. Ita denique non solum Deus
Sodomam relinquentibus occasionem de-
dit, vt nullum in illis poenitentiae signum,
quale est respicere, videretur; sed etiam, vt
instante incendio quàm citissimè fuge-
rent; sicut è domo fugiunt homines incen-
dio iam illam depopulante. Hoc vos er-
go monstrosa vxoris Lot statua docet, ô
iuuenes, detestari, fugere; & si fugitis,
non respicere mundum & vanitates eius
Auernali incendio proximas. Hoc vos do-
cet, ô peccatores, statua salis, deserere
malos, horrere præterita, ac neque oculis,
neque mente respicere ad pristinas ille-
cebras: deniq; iudiciorum Dei,
cum timore ac tremore
meminisse.

